

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 5. marca 1937

Cena posamezni številki din 1.50

Ali naj bodo vse konference zaman?

V našem listu redno poročamo in kolikor mogoče izčrpno o vseh važnejših gospodarskih konferencah, ki se dogajajo v naši državi. Iz poročil o teh konferencah, zlasti o onih naših gospodarskih zbornic, je razvidno, da so te konference skoraj brez izjeme na izredno lepi višini, da se na njih le na podlagi ugotovljenih in nespornih dejstev stavijo razni predlogi, zahteve in nasveti. Zaradi tega vzbujajo te konference redno ne le pozornost javnosti, temveč tudi pažnjo oblasti. Toda prav tako redno se dogaja tudi to, da se na predloge in ugotovitve konferenc redno pozablja, kakor hitro so bile te zaključene. V tem je vzrok, da so nekatera vprašanja že leta in leta redno na dnevnem redu teh konferenc, a da smo od njih rešitve še vedno tako daleč, kakor smo bili takrat, ko so se ta vprašanja prvič postavila na dnevni red. Tako se vleče zahteva po novelizaciji obrtnega zakona že leta in leta skozi vse konference, tako je ostala še vedno neizpolnjena zahteva po zakonu o samoupravnih financah, tako je še nadalje neizpolnjena zahteva po poenostavljenju raznih zakonskih predpisov in njih prečiščenju, tako je še cela legija drugih neresenih vprašanj, ki so za napredek gospodarstva naravnost življenjskega pomena. Pri tem pa velikih vprašanj kakor decentralizacije uprave, decentralizacije socialnega zavarovanja itd. niti ne omenjamo.

To dosledno pozabljanje na vse sklepe konferenc, anket in zborovanj je že tako zelo razočaralo ljudi, da se vedno bolj pogosto čuje na zborovanjih klic, da so sploh vse resolucije, vse konference in ankete odveč, ker oni v Beogradu se za vse to itak ne zmenijo. Ni treba še posebej opozarjati, kako nevarne posledice bi mogle nastati, če bi to mnenje v resnici prodrlo in če bi ljudje začeli iz tega izvajati svoje konsekvence.

Sedaj je bila v Beogradu velika vsedržavna konferenca industrijcev. Konferenca je bila izredno dobro pripravljena, referati so bili tako temeljiti, da je vsak referat napravil globok vtis. »Narodno blagostanje« piše z ozirom na te referate, da je ta konferenca zaslužila naravnost ime **gospodarske akademije**. In vendar se moramo bati, da bo tudi ta konferenca brez pravega odmeva in da bo še cela vrsta konferenc morala skozi leta ponavljati sklepe te konference.

In tako dolgo se bomo morali bati, da bodo vse konference in vsa zborovanja zaman, dokler ne dobimo organa, ki bo gledal na to, da se ne bodo konference končale brez rezultata.

potem bi moral biti naš parlament ta organ, ki bi gledal, da se objektivno kot pravilne ugotovljene zahteve začno tudi izvajati.

Tudi zato ni drugega izhoda, kakor da dobimo gospodarski svet, ki bo imel tudi potrebno avtoriteto, da bo mogel sklepe gospodarskih konferenc uveljaviti. Če n. pr. gospodarska konferenca dokaže škodljivost sedanjega načina državne intervencije v gospodar-

stvu, potem se takšna intervencija ne sme še ponavljati, temveč se mora odpraviti. Danes pa ni organa, ki bi tudi dokazane napake odpravljaj, zato tudi še ostajajo in še nadalje ovirajo vse naše gospodarsko življenje. Mi moramo dobiti organ, ki bo imel moč, da bo preprečil ponavljanje napak in tak organ more biti samo gospodarski svet.

Nujno je zato, da se gospodarski svet ustanovi in da dobi gospodarstvo že enkrat svoj parla-

ment, ki bo brez ozira na vsa strankarska nasprotja, brez ozira pa tudi na vsa politična nesoglasja določal državno gospodarsko politiko, kakršna je v skladu s temeljnimi zahtevami gospodarstva v vseh pokrajinah.

Nehati se mora že to mučno stanje, da ljudje z največjo vestnostjo zbirajo material in nato sestavljajo referate za razne konference, čeprav so že prepričani, da bo ves njih napor zaman, ker bo konferenca itak brez vsakega stvarnega

rezultata. Če se to stanje še nadalje dopušča, mora na vse zadnje izgubiti tudi največji idealist vsako voljo do dela. Vsaka zasebna iniciativa zaboljšanje razmer bo v tem primeru ubita.

Nikakor se ne sme pripetiti, da bi se to tudi zgodilo, zato ne smejo več biti konference zaman, zato je treba ustanoviti gospodarski svet kot oni organ, ki bo skrbel, da se bo na konferencah podani material uporabil v prid države in naroda!

tirati papirje, bo prepozno, ker ne bo rednih in stalnih odjemalcev, kakršen je Pokojninski zavod, ki bi stalno pritiskali tečaj navzgor, občinstvo bo pa treba navaditi na te efekte, in to traja nekaj let ali pa tudi desetletij. Šele na taki široki bazi lahko uspeva banovinski kredit, in šele tedaj bo banovina lahko napravila investicijski načrt, ki bo premišljen in smotren, ker bo baziral na široki kreditni podlagi. Potem šele bomo lahko imeli v Ljubljani bolnico v takem stanju, da bo po en bolnik na eni postelji. Takrat šele nastopi načrtno gospodarstvo namesto dosedanega mašenja lukenj, ki je drago in malo zaleže.

Pa celo za Pokojninski zavod bi bila taka reforma banovinskega kredita koristna. Čeprav ima zavod po zakonu samoupravo, ima vendar vsakokratna vlada precejšen vpliv na poslovanje zavoda. Ta vpliv ni vedno v korist zavoda, vedno pa je v korist političnih interesov vsakokratnega režima. Zato bo premijska rezerva bolje naložena in bodo zavarovanci mirneje gledali v bodočnost, če bo na mesto osebne zveze med zavodom in banovino stopila strogo poslovna zveza porterja efektov nasproti banovini, njeni hranilnici ali emisijskemu sindikatu, oziroma nasproti borzi. Prijateljstvo je lepa stvar, politično prijateljstvo manj lepa, saj je že stari Cicero sodil, da je kratkodobno. Če se pa politično prijateljstvo nanaša na denar, pa še na denar zavarovancev, potem je to napaka v sistemu. Taki napaki je treba napraviti konec.

Oni, ki se strinja s to argumentacijo, je opozorjen na nujnost rešitve tega problema in vidi pot jasno pred seboj, ki vodi do željenega cilja. Evo mu prilike, da se bori za prave gospodarske interese svojega naroda — na polju reorganizacije banovinskega kredita!

Banovina naj izda vrednostne papirje

Kje dobi naša banovina kredit, če ga potrebuje?

Predvsem si lahko izposodi potrebne zneske pri banovinski hranilnici, če nudi za to taka jamstva, kakor jih nudi vsak drugi dolžnik. Nadalje se lahko napoti k vsakemu drugemu denarnemu zavodu, kjer se spet tretira kakor posameznik.

Posebne važnosti v tem oziru pa je § 80., točka 9., al. 4. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ki se glasi takole: »Najmanj 20% imovine Pokojninskega zavoda, ki je na razpolago za trajno naložbo, se mora vložiti v jugoslovanske državne papirje, poleg tega pa še najmanj 15% v obveznice, založnice in zadolžnice banovin in banovinskih denarnih zavodov.

Norme, ki urejajo upravo imovine, oz. njeno naložbo, so torej v zelo obilni meri poskrbele za to, da se pri tem ne pozabi na javni kredit. Ne more se tajiti, da so te norme koristne za Pokojninski zavod za nameščence, ki je nosilec pokojninskega zavarovanja v smislu cil. zakona. Brez dvoma bi namreč ta zavod vlagal svojo imovino vsaj do gornjih kvot ravno v iste papirje, tudi če to ne bi bilo predpisano, ker nudijo ti papirji dober donos, sorazmerno dobro varnost in razen tega drug način naložbe, kakor so ostali načini: vlaganje v nepremičnine in posojila. Imovina se pa mora naložiti na čim več načinov...

Prav gotovo se pa ne more tajiti, da so te norme na drugi strani zelo očitno v korist države, oz. banovin. Pokojninski zavod, ki mu imovina še za dolgo vrsto let v naprej prav gotovo naglo raste, mora torej vsako leto oddvojiti dobro tretjino svojih razpoložljivih sredstev in jih vložiti v efekte, ki jih je emitirala država, oz. banovina. Če bi torej sploh nihče ne hotel kupovati teh efektov, bi jih vseeno moral kupovati Pokojninski zavod, in sicer vsako leto 10 do 15 milijonov dinarjev bi moral vlagati vanje. To stori tudi sedaj ter s tem prav gotovo povoljno vpliva na tečaj efektov.

Medtem ko je na vseh naših in tujih borzah dovolj naših državnih papirjev na razpolago, pa sploh ni banovinskih papirjev, ker ne eksistirajo. Strogo vzeto, bi torej Pokojninski zavod bil prost vsake obveze glede drugega dela cil. odstavka pokojninskega zakona, kajti če ni obveznic, založnic in zadolžnic banovine in njenih denarnih zavodov, potem teh papirjev tudi nihče kupiti ne more. Pa so sedli možje iz banovine in iz Pokojninskega zavoda skupaj in so se zedinili, da ne bodo iz-

igrali zakona, da pa tudi ne bodo emitirali predpisanih papirjev, temveč da bodo prijateljsko naredili: Zavod bo kar tako posodil denar, banovina bo pa kakor vsak drug dolžnik dala nekaj za kritje, pa bo. To bodo delali toliko časa, dokler bo kaj kvote proste, če je pa ne bo več, se bodo pa ustavili. Banovina bo že našla nekje v lepi dolini šentflorjanski kako priliko, da investira ta denar tako, da se lahko reče, da je to potrebno ali vsaj koristno, da bo s tem volk sit in koza cela.

Zakaj pa niso hoteli emitirati predpisanih papirjev?

Našli so se taki pismouki, ki so trdili neverjetne stvari, in radi teh gorostasnih trditve so vse skupaj opustili. Trditi so na primer, da banovina lahko emitira papirje po taki obrestni meri, po kakršni hoče, n. pr. po 1%, ali 2%, ali kolikor hoče, in če jih pošlje v Pokojninski zavod ob takem času, ko ni natanko 15% razpoložljive imovine že v kasah banovine, mora zavod hočeš nočeš vse to prevzeti in plačati po nominalni vrednosti. Da je moglo tako mnenje prodrati, dokazuje, kako negospodarsko in kako formalistično se pri nas pojmuje zakon. Zakaj pa država ne pošlje zavodu v konsignacijo, ratno šteto, z zahtevo, da jo mora zavod jemati po 1000—, čeprav ni vredna niti 400—? Zato, ker je to proti zdravi pameti in proti dobrim šegam! In ta odgovor velja tudi za banovinske označevalce takih zmot.

Pokojninski zavod se je zelo ustrašil, ko je videl, kakšna nevarnost preti, če bi zavod res moral utrpeti ves disagio banovinskih papirjev, kajti tečaj se tvori na podlagi donosa, ne pa na podlagi nominala, ki je čisto formalna in akcesorična številka. Zato so dejali, da se boje teh papirjev, banovina pa je prav za prav zato, da ustreže Pokojninskemu zavodu, opustila izdajo papirjev.

Pa še en razlog se je, navajal zoper emisijo banovinskih papirjev. Konkurenca državnim papirjem. Danes je ta bojazen odpadla, ker je trg državnih papirjev dovolj trden in so ti papirji danes tudi tako dragi, da se ne more več navajati tega argumenta, ki je bil pred desetletjem morda še nekoliko utemeljen.

Gotovo ni treba pripovedovati, zakaj je razširjenje in organizacija banovinskega kredita v interesu banovine. Medtem ko je banovina danes v glavnem navezana na svojo hranilnico, predvsem pa na Pokojninski zavod, je odvisna od momentov, ki nimajo z njo nobene zveze. Če ni dovolj vlog v Banovinsko hranilnico, ne more

banovina naprej, in če hoče banovina več ali manj, kakor mora dajati Pokojninski zavod, pa ni izhoda. In končno ne bo imovina Pokojninskega zavoda vedno rasla v tem tempu, nasprotno, skoro se bo ustavila na doseženi višini, ko bo zavod začel izplačevati starostne rente. Sedanje naglo kopičenje premijskih rezerv je prehodnega značaja, ker zavod nima niti enega zavarovanca, ki je izpolnil leta za pokojnino, ker je bil Pokojninski zavod ustanovljen v Trstu šele neposredno pred vojno, in ker mora tak zavarovavec biti zavarovan 40 let (če je možki, nameščenska pa 35 let). To, kar zavod zdaj izplačuje, to so invalidske rente, ki so le maskirane rente za brezposelne nameščence, torej so to v glavnem na pol prostovoljne dajave za omiljenje bede. Tako ima torej zavod zdaj skoro samo dohodke, pa skoro nič dajatev. Ko pa preteče omenjena doba, se pa stvar obrne, in potem bodo izplačila zelo velika. Porast imovine se bo ustavil, ali se bo pa silno počasi nadaljeval. Tedaj bo ta vir banovinskega kredita popolnoma usahnil. Če bo banovina takrat začela emi-

Združenje v Celju soglasno sklenilo vstop v Zvezo

Včeraj zvečer je bil v Celju občni zbor Združenja trgovcev, na katerem je bilo soglasno sklenjeno, da združenje zopet vstopi v Zvezo trgovskih združenj.

Iskreno čestitamo Združenju k temu sklepu, iskreno pa se zahvaljuje združenju za ta sklep vse slovensko trgovstvo, kajti z njim je tudi na zunaj manifestirana solidarnost slovenskega trgovstva. Ta je danes bolj potrebna kot kdaj koli, saj tudi trgovina preživlja danes tako težke čase, kakor jih še ni nikdar preživljala. Samo s popolnoma složnim delom bo moglo trgovstvo premagati vse težave.

Stara bojna organizacija slovenskega trgovstva, Zveza trgovskih združenj dobiva zopet staro moč in stari ugled. Celje je storilo prvi korak v ta namen, v kratkem bodo to storila še druga združenja, zlasti združenje Maribor-okolica. Slovenske trgovske vrste bodo s tem zopet strnjene.

Občni zbor je potekel pod spretnim vodstvom predsednika Stermečkega v najlepšem redu in v vzorni slogi. Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti, s posebnim odo-

bravanjem predlog o zopetnem vstopu v Zvezo. V imenu Zveze trgovskih združenj je pozdravil občni zbor tajnik Gornik. Izvoljena je bila tudi nova uprava z zaslužnim predsednikom Stermeckim na čelu. Za podpredsednika sta bila izvoljena gg. Josip Jagodič in Franc Dobovičnik. Za delegate Zveze pa predsednik Stermecki in gg. Fazarinc ter Dobovičnik.

Podrobno poročilo o občnem zboru objavimo v prihodnji tedenski številki.

Državni proračun znižan za 39 milijonov din

Finančni minister Dušan Letica je predložil danes narodni skupščini izpremembe in dopolnitve k predlogu proračuna za leto 1937/38. S temi izpremembami se proračun zniža za 39 milijonov na 10.910 milijonov din.

Zmanjšajo se naslednje postavke: za gradnjo novih železnice po pogodbi z Batignolom za 25 milijonov din. Črta se anuiteta po 6.25 odst. monopolskem posojilu v višini 22 milijonov dolarjev, ki znaša 375.000 dolarjev ož. 15 milijonov dinarjev. Povečajo se izdatki

senata za 800.000 din, izdatki apelacijskih sodišč v Beogradu in Skoplju se povečajo za 480.000 dinarjev, izdatki apelacijskih sodišč v Zagrebu in Ljubljani pa se zmanjšajo za 226.000 oz. za 254.000 dinarjev. Povečajo se izdatki za beograjsko univerzo za 731.770 dinarjev, Osrednjemu lovskemu društvu se dovoli za lovsko razstavo v Berlinu prispevek 300.000 dinarjev, zmanjšajo se materialni izdatki direkcije gozdov v Sarajevu in Banjaluki za skupno 300.000 din. ter za isti znesek tudi izdatki kmetijskega ministristva. Nadalje se znižajo izdatki vojnega ministristva za 231.780 din. Povečajo se dohodki razredne loterije za 200 tisoč ter znižajo se dohodki ministristva za gozdove in rudnike za rudarski oddelek za 39,2 milijona dinarjev.

Popravi!

Čisti dobiček trgovcev z mešanim blagom.

V poročilu o predsedstveni seji Zveze trgovskih združenj v Celju se je vrnila neljuba tiskovna pomota. Delegat celjskega okoliškega združenja g. Cvenkel ni dejal, da znaša čisti dobiček trgovcev z mešanim blagom na debelo 10%, temveč največ 1—2%.

Ker se je na podlagi te tiskovne napake razvila tudi daljša polemika, navajamo predlog g. Cvenkla v celoti. G. Cvenkel je predlagal, da se določi ključ čistega dobička trgovine z mešanim blagom na debelo z bruto 3—4%, neto 1—2%, v trgovini na drobno pa z bruto 6—8%, neto pa 2—3%.

Združenje trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah

ima 14. redno glavno skupščino v torek dne 16. marca 1937 v dvorani »Narodnega doma«, I. nadstr., v Celju. Pričetek ob 8. uri dop.

Dnevni red:

1. Otvoritev redne skupščine.
2. Čitanje zapisnika zadnje skupščine.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Proračun za leto 1937.
6. »Trgovski list« za leto 1937.
7. Samostojni predlogi uprave.
8. Samostojni predlogi članov.
9. Slučajnosti.

Za pravnoveljavno sklepanje in razpravljanje skupščine je potrebno po § 16. pravil, da je prisotna vsaj ena tretjina članov. Če ne pride na skupščino ob določenem času zadostno število članov, sme skupščina eno uro kasneje razpravljati in sklepati o predmetih, ki so na dnevnem redu, ne glede na število prisotnih članov.

O samostojnih predlogih posrednih članov razpravlja skupščina le takrat, če se pismeno prijavijo vsaj tri dni pred zborovanjem upravi združenja.

Udeležba na zborovanju je za člane obvezna.

Člani, ki niso poravnali zaostale prispevke združenju, nimajo na skupščini po § 14. pravil pravice do besede.

V Celju, dne 27. februarja 1937.

Združenje trgovcev za srece Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju.

Predsednik: Ludovik Košir s. r.

Tajnik: Ant. Coklin s. r.

Zastopstvo gozdnega gospodarstva v kmetijskih zbornicah

Inž. Otmar Miklau je objavil v »Šumarskem listu« in sedaj izdal v posebnem ponatisu zelo aktualno razpravo o zastopstvu gozdnega gospodarstva v novih kmetijskih zbornicah. V svoji brošuri podaja kratek, a jasn pregled prizadevanj, da se končno ustanove tudi v naši državi kmetijske zbornice, ki pa bi morale imeti posebne gozdarske odseke. Nato

navaja zelo obširno, kako so to vprašanje rešili v drugih državah. Na koncu podaja kratko kritiko sedanje uredbe o kmetijskih zbornicah ter razne predloge, kako bi se moral ta načrt uredbe dopolniti. Predlaga, da bi se zbornice imenovala: Zbornice za kmetijsko in gozdno gospodarstvo. V zbornici naj bi bila dva samostojna odseka: za kmetijstvo in gozdarstvo. Skupne posle bi opravljal skupni odbor. V gozdarskem odseku naj bi se volili svetniki po

kurijah, t. j. vsi gozdni posestniki približno enakih posestev naj bi tvorili svojo skupino. Nameščenci ne bi imeli volilne pravice. Vse doklade in takse, ki se plačujejo od gozdnega gospodarstva, naj pripadajo gozdarski sekciji. Naloga tega odseka bi bila: propaganda racionalnega gospodarstva v gozdovih, pospeševanje tega gospodarstva, vodstvo gozdarske statistike ter ustanavljanje prodajnih organizacij in zadrug. Kar pa je pridržano gozdni nadzorni in

upravni oblasti, ne bi spadalo v delokrog tega odseka. H končni redakciji uredbe o kmetijskih zbornicah naj bi se pritegnili zastopniki obeh gozdarskih fakultet v Beogradu in Zagrebu ter dva delegata Jugoslovanskega šumarskega združenja.

Brošura je bila napisana še mnogo pred izdajo uredbe o kmetijskih zbornicah. Ta je sedaj izšla, a se žal predlogi ing. Miklausa niso upoštevali.

Ogrožena vinska trgovina

Samo trgovci plačujejo vinsko trošarino — Zloraba zadružnih privilegijev

Medtem ko imamo n. pr. trgovin z mešanim blagom, z manufakturno, trgovin z lesom mnogo v deželi, je prijavljenih trgovcev, ki se bavijo s prodajo vina, razmeroma malo in še ti so bolj raztreseni, da se prav redko o njih kaj čuje. Pozna nas pač davkarja, tudi različna trgovska združenja itd. nas ne pozabijo, vendar samo takrat, kadar se zahteva od nas, da izpolnimo različne nam predpisane datjave. Ne rečem, da se to namenoma zgodi, toda smo bolj pozabljeni, na strani in lahko se nas spregleda.

Večkrat čitam, kako se ta ali ona vrsta trgovine nahaja v težkem položaju, le o vinski trgovini ne čitam nikoli nič takega. Resnica pa je, da se vinska trgovina bori danes z razmerami, proti katerim je kljub vsej pridnosti in iznajdljivosti brez moči.

Vinske trgovce ubija trošarina

Trošarinski zakon vsebuje krivično naredbo, po kateri je privatni kupec trošarine prost, če kupi vino naravnost od producenta ali zadruge, če pa mu dobavi vinski trgovec, pa mora plačati od vsakega litra skupno najmanj din 2.— trošarine. Čeprav so bili zasebniki z našo potrebo zadovoljni, bolj kakor z vini, ki jih dobe direktno od pridelovalcev oziroma zakotnih barantačev, je razlika din 2.— pri litru, ne glede na davek, s katerim je trgovec še posebej obremenjen, in ki ga skuša prevaliti na kupca, počasi vendar zadostovala, da so privatniki opustili svoje dosedanje dolgoletne dobavitelje. Sicer tudi sedaj ne dobavljajo vina kmetovalci, ki iz različnih vzrokov še dolgo ali pa nikoli ne bodo tega delali, pač pa dobavljajo sedaj vino namesto legalnih trgovcev različni neprijavljeni trgovci, »kriomčarji« ali liholapci, mogoče tudi kakke zadruge, katerih gospodje ravnatelji pridno režejo štajerska vina z banškimi.

Čeprav so bili privatni odjemalci za marsikaterega trgovca zelo velike važnosti, smo skušali to izgubo preboleti s samotolazbo, češ da moramo biti veseli, da nam gre v današnjih časih še tako in da nam preostanejo kot glavni odjemalci še vedno gostilničarji. Toda trošarina, oziroma način pobiranja trošarine nam bo počasi odzvel in odtujil tudi najboljše odjemalce — gostilničarje. Ako vzame gostilničar vino od trgovca, mora plačati trošarino din 2.— za liter in poleg tega je še krepko obdačen od te množine, zato se mu pač ne more zameriti, če dobiva vino rajše s tovrstnim avtomobilom direktno od producentov oziroma od skrivnih prekupevalcev, katerih je v vinorodnih krajih dovolj. Še pred par leti je prihajalo na Gorenjsko vsaj 90% vina po železnici, danes dvomim, če prevaža železnica še 20% vina, ki se konsumira v gorenjskih industrijskih in letovških krajih. Vino, ki gre po železnici, je namenjeno skoraj izključno trgovcem. Gostilničarji dobavljajo vino s tovrstnimi avtomobili, že sedaj čez

mero obdačeni nimajo interesa na tem, da bi železnica vsako najmanjšo pošiljko prijavljala davčni oblasti in finančni kontroli. Če ima država oziroma železnica od tega načina kontrole korist, je vprašanje za sebe.

Omenim naj še zadruge, ki so si nadele vse hvale vredno nalogo pomagati vinogradnikom pri prodaji vina in so v ta namen deležne vsestranske podpore države in banovine. Te zadruge imajo iste pravice kakor producent, čeprav so že itak v prednosti pred trgovcem, ker ne plačujejo nobenega davka.

Znan mi je primer, ko je taka, z denarjem davkoplačevalcev negovana zadruga kupila vino od nekega graščaka, ki ni bil član zadruge. Da bi ne bilo pozneje kakih neprijetnosti, sta bila brez vednosti označena kot kupeca pisec teh vrstic in še en drug znan vinski trgovec. Zanimivo je, da je potem zadruga ponudila to graščinsko vino v nakup zopet istima trgovcema, ki sta brez vednosti že fungirala kot kupeca.

Sicer pa je to le malenkost, ker si zadruga more na vse zadnje brez težav pomagati tudi na drug način. Bolj omembe vredno se mi zdi, da neka štajerska zadruga, ki je še pred kratkim dobila veliko državno in banovinsko podporo (menda več kakor ¼ milijona), kupuje večje množine banatskega vina. Pisec teh vrstic je ravnatelj te zadruge pred časom to brez nadaljnega sam priznal, češ da je večino prekišnih štajerskih vin potrebno rezati z banatskim vinom, da se zmanjša kislina. Ne trdim, da bi to ne bilo deloma resnično, toda si duo faciunt idem, non est idem. Če od vseh strani z datjavami preganjani in od nobene strani z denarnimi podporami podpirani

trgovec skuša vina primerno rezati, mu končno ne more tega nihče oporekati, druga je pa stvar, če dela to z mnogimi ugodnostmi in podporami podprta zadruga, ki bi morala prodajati predvsem vino svoje okolice. Da se zadruga svojega protipostavnega ravnanja dobro zaveda, je dokaz to, da si ni upala dobaviti banatskega vina na lasten naslov, marveč je dobila v februarju in marcu pr. l. vsakič po eno cisterno (cca 110 hektolitrov) na fingiran naslov. Ker pa v malem kraju tudi to ni ostalo prikrito, je bila pozneje prisiljena, dobivati banatsko vino ponoči iz nekega javnega skladišča v Mariboru. Kako se je dobava banatskega vina v najbolj znamenit slovenski vinogradniški okoliščini razvijala, nisem točno sledil, vem pa, da je prišlo (ne na fingiran naslov in tudi ne na naslov zadruge) tekem zadnjih 3 mesecev v ta najbolj slavni vinski kraj 8 cistern (cca 100.000 litrov) vina iz Banata oziroma Bačke. Da vse to ne služi imenitnemu glasu, ki ga ta kraj deloma še uživa, je jasno.

Ni mi prijetno navajati vse to, za kar pa imam konkretne dokaze, storim to le radi tega, ker čutim, da je tudi moja eksistenca ogrožena.

Edina rešitev iz opisanega brezpravnega položaja bi bila, če bi se trošarina in kontrola na vino sploh popolnoma ukinita in dovolila svobodna prodaja tudi trgovcem ali pa, da bi se kontrola zelo poostrihala in v toliko spremenila, da bi moral tudi proizvednik za vsako množino, če gre po železnici ali motornem vozilu, priložiti sprovednico. V tem poslednjem primeru bi se morala trošarina najmanj za polovico znižati, ker bi bil finančni efekt kljub temu še vedno boljši od sedanjega.

Zaposlenost delavstva v januarju 1937

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani.)

Zaposlenost delavstva je v januarju 1937, če jo primerjamo z istim mesecem leta 1936., v skoro vseh industrijah napredovala. Celoten prirast znaša + 6.856 delavcev ali 9'13%.

Posebno viden konjunktorni napredok izkazujejo naslednje industrije: tekstilna + 1.556 delavcev ali 11'82%, gozdno-žagarska plus 1.545 delavcev ali 31'54%, kovinska + 682 delavcev ali 10'58%, gradnje nad zemljo + 664 delavcev ali 42'13%, gradnje železnic, cest in vodnih zgradb (javna dela) + 647 delavcev ali 58'24% itd.

V gozdno-žagarski industriji, katera je od meseca marca 1935 dalje neprestano padala v pogledu zaposlenosti delavstva, je opaziti v zadnjih treh mesecih preokret na bolje, kakor nam kaže spodnja tabela:

	Letni	
	Mesec	diferencial
1936 oktober	—	536
november	+	290
december	+	964
1937 januar	+	1.545

Pomembnejši konjunktorni pa-

dec izkazuje samo dve industriji, in sicer industrija papirja — 644 delavcev ali 32'94% (vzrok je v mezdnem sporu delavstva papirne) in tobačna industrija — 170 delavcev ali 18'20%.

V sezijskem pogledu so nazadovale vse industrije, zlasti one izrazito sezijskega značaja.

Motorizacija v Nemčiji silno napreduje

Notranja prodaja avtomobilov v Nemčiji se je v primeri z ono v l. 1932. povečala lani za 500%, prodaja tovrstnih avtomobilov pa celo za 700%. Koncem leta je bilo v Nemčiji 560.000 avtomobilov v prometu, danes jih je že čez en milijon. Leta 1932. je prišel na vsakih 100 prebivalcev en avtomobil, danes pride že na 50. L. 1932. je bilo v avtomobilski industriji zaposlenih 34.000 delavcev, danes jih je že 120.000. V zvezi z naglim razvojem avtomobilizma je treba omeniti tudi silen razvoj nemških avtomobilskih cest, ki jih je danes že nad 7000 km. Za avtomobilske ceste je izdala Nemčija v zadnjih štirih letih eno milijardo in 500 milijonov mark.

Širite »Trgovski list«!

Politične vesti

Min. predsednik in zun. minister dr. Stojadinović je podal v podrobni proračunski razpravi velik ekspozicijo o naši zunanji politiki. Podlaga naše politike so: ohranitev mira, nedotakljivost naših mej, mednarodna solidarnost in kolektivna varnost. Posebno je poudaril dr. Stojadinović veliko nalogo srednjih in malih držav pri ohranitvi mira. Jugoslavija je nadalje odločno za Zvezo narodov. Nato je prešel dr. Stojadinović na

politično stanje v Evropi. Današnji mir je oboroženi mir. Nato se je dotaknil etiopske in španske državljanske vojne. Le iz zvestobe do načela kolektivne varnosti in brez vsake animoznosti proti Italiji se je Jugoslavija tudi v lastno škodo pridružila sankcijam. Sankcije pa so postavile v ospredje tudi važne sredozeemske probleme, pri katerih je Jugoslavija živo zainteresirana. Jugoslavija zato pozdravlja angleško-italijanski dogovor.

Nevarnost, da bi mogla španska vojna škodovati miru v Evropi, je odpravljena. Jugoslavija je od vsega početka na stališču, da so dogodki na španskem popolnoma notranja zadeva Spanije ter ima zato le eno željo, da se obnovi v Spaniji čim prej zopet mir.

Nato je dr. Stojadinović govoril o odnosih Jugoslavije do drugih držav, naglasil staro prijateljstvo s Francijo in iskreno z Anglijo ter omenil prijateljsko ozračje, ki družijo Jugoslavijo in Nemčijo. Stara nesoglasja z Italijo se umikajo in bliža se doba prirčnejšega razmerja med obema državama. Nato je še poudaril trdnost in pomembnost Male antante in Balkanske zveze ter veliki pomen prijateljskega pakta z Bolgarsko. Odnosi z Avstrijo so dobri, v habsburškem vprašanju pa Jugoslavija ne more spremljati svojega stališča. V prisrčnih besedah je omenjal dr. Stojadinović še dobre odnose s Poljsko in skandinavskimi državami. Mednarodni ugled Jugoslavije se je utrdil. Še nadalje pa je steber našega obstoja naša vojska, za katere napredek bomo tudi v bodoče zvesto skrbeli. Govor dr. Stojadinovića je napravil mogočen vtis.

Organ romunske vlade »Independence Roumaine« piše, da so se mogli neprijatelji Male antante prepričati, da ni mogoča druga politika ko ona, ki bazira na bloku Beograd—Bukarešta—Praga.

Zun. minister Eden je v angleškem parlamentu podal na zahtevo delavske stranke, ki je predlagala vladi zaradi premalo jasne zun. politike nezaupnico, več zelo pomembnih izjav.

Glede španske državljanske vojne je dejal, da je bila Evropa zaradi nje na robu splošne vojne. S kontrolnim sistemom se je ta nevarnost premagala, angleška vlada pa bo delala sedaj na to, da se vsi prostovoljci iz Spanije odpokličejo.

Anglija bo tudi še nadalje odločno za Zvezo narodov, ki sicer res ni to, kar bi želeli, ki pa je vendar že rešila 10 težkih mednarodnih konfliktov. Zveza narodov je sedaj na potu ozdravljenja in to je treba upoštevati.

Franciji in Belgiji bo nudila Anglija v primeru, da bi bili napadeni, vso vojaško podporo. Pripravljena je to svoje jamstvo razširiti tudi na Nemčijo. Splošne vojaške obveznosti pa Anglija ne more prevzeti, čeprav bo tudi v bodoče sodelovala vsa politika Anglije na pakto Zveze narodov.

Anglija odločno odklanja vsako misel, da bi odstopila je najmanjši kosček britanske zemlje. Z vprašanjem povrnitve ali prenosa kolonij se zato vlada ni niti bavila.

Nato je prešel Eden na stanje v srednji Evropi ter se dotaknil tudi nemške kampanje proti Češkoslovaški. Izjavil je, če snloh katera država na svetu, potem zasluži Češkoslovaška tudi oboroženo podporo Anglije.

Parlament je nato izrekel vladi in zunanji politiki Edena zaupnico z 243 proti 134 glasovom.

O italijanskem oboroževanju in sklepih velikega fašističnega sveta piše londonski list »News Chronicle« ter zaključuje svojo sodbo takole: »Teško si je zamisliti evropsko vojno, iz katere bi izšla Italija kot resnična zmagovalka. Očitno je, da bi Italija strahovito trpela od vsake vojne, pa naj bi bil njen konec kakršnekoli.« Koncem članka pa pravi list, da more človek po vseh teh sklepih le težko verjeti v neki svet, v katerem se vladajo pojmi prosvetljenosti in razuma.

Kontrola ob španski obali kar ne more začeti delovati, ker neke države z vsemi sredstvi onemogočajo izvajanje te kontrole. Sedaj vseeno napovedujejo, da se bo kontrola začela izvajati čez tri dni.

»Ustanovna skupščina«

Združenja trgovcev za srez škofje-loški v Škofji Loki bo v torek, dne 16. marca 1937 ob 8. uri v telovadnici nove Narodne šole v Škofji Loki.

Dnevni red:

1. Poročila.
2. Sestava in sprejem pravil.
3. Slučajnosti.

Ta ustanovna skupščina je zelo važna zaradi ustanovitve samostojnega združenja trgovcev za novi srez Škofja Loka. Vabi se članstvo k polnoštevilni udeležbi.

Za pripravljalni odbor:

Predsednik:

Zebre Franc s. r.

Tajnik:

Kožman Zmago s. r.

Konec stavke v vevški papirnici

Po več ko trimesečni stavki je bil v sredo dosežen med papirnico in delavstvom sporazum ter je bila kolektivna pogodba podpisana. V korist delavstva je posredoval tudi g. ban dr. Natlačen. Po doseženem sporazumu se bodo delavstvu znižale mezde za 75%. Vodstvo papirnice pa je priznalo delavstvu tudi tri dni dopusta, ki ga pa letos delavstvo ne bo izkoristilo.

Naše terjatve proti Nemčiji čez 30 milijonov mark

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 27. februarja je znašal naš aktivni saldo proti Nemčiji 27 milijonov mark. Po naj-novejšem izkazu z dne 4. marca pa bo znašal nad 30, po neklih vesteh bo dosegel celo 33 milijonov mark.

Nove knjige

Ing. Drago Mattanovich: Elektrotehnika. II. del.

V zbirki poljudno znanstvenov in gospodarskih spisov, spominov in potopisov »Kosmos«, ki jo izdaja Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, je izšel II. del Mattanovichove Elektrotehnike. Dočim je prva knjiga razložila osnove elektrotehnike in opisala električne stroje, razpravlja II. knjiga o proizvodnji, razdelitvi in uporabi električne energije. Pri tem pa se zlasti ozira na vse domače naprave, da je knjiga za vse naše ljudi tem bolj zanimiva. Poleg fotografij o elektrarnah ter napravah za uporabljanje električne energije podaja tudi čim bolj enostavne in lažje zato tem bolj jasne skice, da si more vsak bralec razložiti ustroj teh naprav.

Vsa snov je obdelana v 17. poglavjih, ki so danes v dobi vedno večjega uporabljanja elektrike zanimiva ja vsakogar. Prva poglavja so posvečena proizvajanju električnega toka ter so opisane vodne in kalorične elektrarne, 3. poglavje govori o prenosu električne energije ter opisuje daljnovode, transformatorje in vsa razdelilna omrežja. Nato sledijo poglavja o uporabljanju električne energije v obrtu in industriji, doma in na kmetih, za razsvetljavo in za pogon ter v medicini. Posebno poglavje opozarja na nevarnosti električnega toka ter o strelodivnih napravah.

Posebno vrednost pa ima knjiga inž. Mattanovicha, ker ji je priložen strokovni elektrotehnični slovar. Skrbno in s sodelovanjem naših prvih tehnikov je izdelan ta slovar, na zadnje pa ga je še pregledal prof. dr. Breznik, da je s tem veljavno slovarja potrjena.

Knjiga je pisana v gladkem in jasnem slogu ter živahno, da se tudi s tem priroča.

Oprema knjige je, kakor vseh knjig izdaje »Kosmos« — odlična. Knjigo toplo priporočamo. Vezana v platno velja le din 80.—.

Nova Amerika in njeni gospodarski problemi

Predavanje univ. prof. dr. Milana Vidmarja

V torek zvečer je predaval v Društvu industrijcev in veletrgovcev univ. prof. dr. Milan Vidmar. Udeležba je bila izredno velika, dokaz, kako velik sloves uživa profesor Vidmar kot predavatelj. Upravičenost tega slovesa je tudi prof. dr. Vidmar več ko potrdil ter podal v formalno dovršeni obliki vsebinsko nad vse bogato in zanimivo predavanje o osnovnih idejah, ki so odločale v stari Ameriki visokega kapitalizma in idejah, s katerimi je Roosevelt osvobodil novo Ameriko od brezobzirne vlade dolarja. Iz predavanja, ki je bilo sprejeto od vseh poslušalcev z iskrenim in hvaležnim odobravanjem, posnemamo naslednje misli.

Bilo je nekako pred desetimi leti, je začel prof. Vidmar svoje predavanje, ko sem stal na Singerjevi palači v New Yorku, najvišjem nebotičniku v tem velikanskem človeškem mravljišču. Dva in pol meseca sem bil takrat v New Yorku in ogledal sem si ga dobro. Dolgoletne izkušnje pa so me naučile, da treba pogledati tudi mesta od zgoraj, z višjega stališča, da se izlušči jedro in zagrabi ideja, ki jo ima vsako mesto. Tudi New York ima svojo idejo. Z najvišje točke New Yorka se vidi edinstvena formacija tega vele-mesta še zlasti jasno.

New York leži na polotoku Manhattanu, ki je 24 km dolg jezik, ki pa ima še to posebnost, da skoraj ni obdan od morja. Na zapadu je reka Hudson, velika in široka reka, kakršne menda ni v Evropi, na vzhodu je tudi zelo široki East River, spredaj na konici pa zapirata dostop do morja Ellis Island in Long Island. Vsa obala ob Hudsonu pa je eno samo pristanišče in takšne trgovske možnosti nima pač niti eno drugo mesto na svetu.

Vse to morje hiš in kamenja pa seka v kvadrate 14 avenij, katere prečka okoli 200 ulic. Poševno pa se vije od enega konca polotoka do drugega skozi to ogromno kamenje ulica Broadway, ki ji po pravici pravijo Grand Cañon, ker se na isti način rine skozi kame-

se bije na Broadwayu, sirene parnikov in ladij povečujejo bojni hrup bojišča za posest dolarjev.

Trdno v rokah je imel visoki kapital New York in nobenega odpora proti vladi dolarja ni moglo biti, ker visoki kapitalizem ne trpi nobenega visoko izdelanega organizma.

Vrnil sem se l. 1927. iz Amerike v prepričanju, da Amerike nikdar ne bom vzljubil.

Toda od takrat se je izpremenilo marsikaj.

L. 1929. je nastala velika gospodarska kriza. Bila je to kriza sistema in padel je zlati dolar. Danes zlatega dolarja ni več, zlata ni več, ker se je zlato poskrilo. Zlate dobe je konec. Začenja pa se nova doba, ki jo ustvarja velikan — Roosevelt.

In ta nova doba me je tudi privabila zopet v Ameriko, da sem se udeležil svetovne energijske konference v Washingtonu l. 1936.

Ko smo se približali lani v septembru New Yorku ter zagledali nebotičnike New Yorka z njih tako posebno lepoto, je ležala lahna megla nad njimi in iz ozadja pa se je kazal faustični obraz New Yorka.

Takrat sem spoznal, da New York ni več isti, da je bil New York težko bolan, da pa je sedaj na poti k ozdravljenju. In mož, ki je New York rešil, je bil Roosevelt.

Nad 30 milijard dolarjev je izdal za oživiljenje gospodarstva, izdal jih je brez kritja, da so bili oni, ki so imeli zlato dolarje, v težkih skrbeh, kaj bo, ko bo treba plačati kritje za te izdatke.

Toda ta njih strah je prazen. Kajti ljudje vidijo, da se začenja novo življenje, da ljudje delajo, da je mora popustiti. Ljudje zopet zaupajo, ker so videli, da je nad kapitalom še nekaj, nekaj, kar je več ko on.

To je delo!

V bodoče se bo treba najprej vprašati, kako delati in šele potem, kdo bo to delo plačal.

Veliki kapitalizem seveda ne sprašuje tako, ker ta je predvsem egoističen. Veliki kapitalizem zahteva, da se vsak pristo izživi, da

pa se njegovo blagostanje od novih železnic, cest in koristnih javnih del. Takšna dela so dobrine same po sebi in zato ni važno, kdo bo plačal ta dela, temveč glavno je, da se ta dela delajo.

Ko pa je potica spečena, je treba gledati, da se tudi prav razdeli. Slabo se je delila potica, kadar se je delila po tem, kolikor ima kdo zlata, ker so pri tem baš najbolj potrebni ostali prazni.

Roosevelt je vse to spoznal in zato izdal milijarde, ki jih je nataknil, da bi vsi prišli do svojega dela potice. Tistim, ki so imeli dolarje v žepu, je z znižanjem vrednosti dolarja znižal njih dolarje. S svojimi javnimi deli je potisnil Roosevelt ljudem v roko nakaznice na potico. To je Rooseveltov sistem.

Tudi nemški sistem je. Tudi Nemci so izdali že 30 milijard mark za dela. Toda pri teh delih ne dobi narod nakaznice na potico. A v tem je bistvo in jedro vsega vprašanja.

Najnovejša teorija fizike uči, da je vsak pojav rezultat cele vrste manjših pojavov. Mislimo si sobo, v kateri je plin. Trilijoni in kvadrilijoni kroglice se gibljejo v tej sobi, ki butajo ena ob drugo, ki se gibljejo popolnoma svobodno, brez reda, v popolnem kaosu. V kapitalističnem gospodarstvu je skoraj isti fenomen. Vsi delajo, toda vsak po svoje, vsak po svoji mili volji in rezultat tega je, da vsaka kroglica tava za sebe. Gospodarstvo dela in dela, toda dela v neredu.

Nasprotje tega pa je predarno gospodarstvo, ko tudi vse dela, a dela v redu. Visoki kapitalizem umira baš zato, ker je izročil individualizmu in s tem kaotičnim pojavom. Od vsakega naključja je odvisen, dočim se načrtno gospodarstvo naključju umika. To je ono veliko nasprotje med velikim kapitalizmom in Rooseveltovim načrtnim gospodarstvom: Na eni strani nered, ki drobi skupna pota, ki ne pozna celote, ki se ravna le po lastni samovolji, na drugi strani pa razum, ki ureja, ki gradi za vse in za vso celoto.

V tem je modrost, da iščemo

razumne poti, da z zdravim kompromisom med interesi vseh najdemo sporazumno pot. To je recept za pečenje velikanske potice, ki jo mora imeti vsak narod.

V veliki dvorani v Constitution Halle v Washingtonu nas je sprejel ob zaključku kongresa predsednik Franklin Roosevelt. Takrat je imel Roosevelt velik in silno pomemben govor, ki se mi je globoko vtisnil v spomin. Tem bolj, ker je Roosevelt, ki ni ne tehnik in ne finančnik, s tehniko označil sedanji gospodarski sistem.

Dejal je, da je prišel nov faktor v gospodarstvo, ko je bil iznajden parni stroj. To je bil umetni delavec, ki je v kratkem okoli sebe koncentriral vse delo. Cela mesta so nastala okoli parnega stroja, da se je na drugi strani dežela izpraznjevala. Kdor je bil gospodar tega stroja, ta je imel velikansko premoč nad drugimi, ta je bil njihov gospodar. Parni stroj je jemal delavcu delo in s tem omogočil izrabljanje delavstva, na drugi strani pa tudi odpor proti temu in omogočil socializem in komunizem.

Ko je prišel električni stroj, je nastala druga slika. Tudi električni stroji so delavci, toda ne kopirajo dela na enem mestu. Električno lahko napeljejo povsod, v kmetško hišo in v trgovino in povsod se elektrika uveljavlja ljudem kot delavec, ki pomaga. Električna je pravi delavec. Z elektriko bo nam mogoče izprazniti prevelika mesta in zopet vrniti ljudi na deželo, kjer je življenje zdravo. V vsaki hiši mora biti zato elektrika.

In Roosevelt pravi: Pri nas pa je elektrika predraga, a kapitalisti nočejo elektrike poceniti. Pa jih bom prisilil k temu. Tri velike električne centrale sem že zgradil, še nadaljnje tri bom, če ne bodo znižali kapitalisti cene in če še ne bodo odnehali, še nove centrale.

Tako hoče Roosevelt pravilno razdeliti narodno potico med vse, da bo vsak imel toliko, kolikor more pojesti.

Najprej sporazum, da ustvarimo to, kar potrebujemo in nato sporazum, da pravilno razdelimo to, kar smo ustvarili. To so nova gospodarska pota, ki jih je Roosevelt dal Ameriki.

Amerika je na to pot krenila in ni več to, kar je bila l. 1927. Amerika dela danes že po načrtu. In dela veliko in dela povsod. To novo dobo pa je omogočil Roosevelt.

Koliko je dala Narodna banka za ljubljanski velesejem?

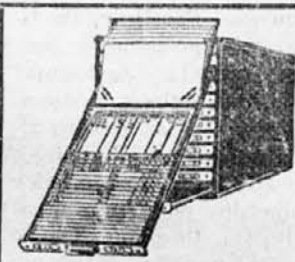
V poročilu Narodne banke za l. 1936. se navaja, da je Narodna banka »razumevajoč važnost organiziranja stalnega mesta za razstave v državni prestolnici,« izdala sklep, da se kot njen prispevek družbi za beograjski velesejem izda pol milijona din, in sicer takoj 200.000 din, ostanek pa v dveh letnih obrokih.

Nimamo nič proti temu, če da Narodna banka beograjskemu velesejmu, ki ga še nikjer ni, ki zato tudi ni mogel pokazati prav nobenih uspehov, tudi cel milijon dinarjev. Toda če da Narodna banka za beograjski velesejem, ki ga še ni, potem je dolžna, da da tudi za ljubljanski in zagrebški velesejem, ki delujeta že leta in leta ter z uspehom, ki ga mora priznati vsak. To je Narodna banka dolžna tem prej storiti, ker dosedaj za ljubljanski in zagrebški velesejem itak ni nič storila, pa čeprav ima iz Ljubljane in Zagreba najbrže malo več dohodkov, kakor pa iz Beograda. Vemo vsaj to, da Narodna banka za svoje terjatve v Sloveniji dosedaj še ni morala odpisati niti pare, dočim je odpisala od svojih terjatev iz Srbije že okoli 190 milijonov din!

Pa še nekaj je treba pripomniti! Da sta ljubljanski in zagrebški velesejem potrebna, to sta oba s svojim delom in s svojimi uspehi že več ko dokazala. Če je potreben tudi beograjski velesejem, pa je še veliko vprašanje. Saj je dovolj značilno, da se je celo »Industrijski pregled«, ki izhaja v Beogradu, izjavil proti temu velesejmu! Še večje vprašanje pa je, kako bo z uspehi beograjskega velesejma! Organizatorji tega velesejma menda računajo, da bodo industrije v Sloveniji in na Hrvaškem prisiljene, da postavijo svoje paviljone na beograjskem velesejmu in da tu stalno razstavljajo. Kaj pa, če se ta namera le ne bo posrečila in če bo na beograjskem velesejmu razstavljala le beograjska industrija. Kako pa bo takrat z beograjskim velesejmom?

Ali bo morala takrat reševati beograjski velesejem tuja industrija, da se bo potem ta propagirala namesto domače?

Narodna banka je emisijski zavod za vso državo. In če deli subvencije, potem jih mora deliti enakomerno na vse pokrajine, ne pa le na eno. Zato ne gre, da dovoljuje Narodna banka subvencijo beograjskemu velesejmu, ne da bi bila istočasno deležna enake podpore tudi zagrebški in ljubljanski velesejem. Saj sta ta dva podpore

»SOFRA« - KARTOTEKE

predstavljajo višek preglednosti in priročnosti: Pribranih Vam bodo mnogo časa in denarja. Pišite po prospekte! Zahtevajte našega potnika, da Vam jih pokaže.

„Sofra“ - T. Soklič, Maribor, Aleksandrova cesta šte. 43

nje. Na zapadu se priključuje New Yorku New Jersey, na jugu in jugovzhodu pa Brooklyn, ki je tudi večmilijonsko mesto.

Na tem največjem mravljišču sveta je postavil visoki kapitalizem svojo vlado in zgradil New York v največje gospodarsko bojišče tega sveta. Brezobzirnost je prva in najvišja lastnost tega kapitalizma.

Samo eno mero pozna ta kapitalizem — dolar. V New Yorku se vse blago izraža v dolarjih. Ne reče se, ta slika je umetnina, temveč velja toliko in toliko dolarjev. Tudi glave se merijo v dolarjih in ko se je bližal naš šahovski turnir svojemu koncu, je bila tudi naša igra že ocenjena v dolarjih. En šahist je bil takrat vreden 250 dolarjev.

Ta vlada dolarja je bila vzrok, da mi je postal takrat New York eno najodurnejših mest na svetu in da ne bi hotel tu živeti trajno za nobene dolarje. Tu je pravo bojišče. Strojnice so nadtalno železnice, topovi podtalne, pehota

dela vsak po možnosti, kar hoče. Velika francoska revolucija, ki je prinesla človeštvu politično svobodo, mu je dala tudi gospodarsko, ki jo sedaj veliki kapitalizem zlorablja. Kajti ta svoboda pomeni v resnici neslogo, nered, pomeni načrtno gospodarstvo in zato tudi uničevanje dobrin. Iz samega egoizma uničuje ta kapitalizem blago, da ga ni preveč na trgu, da ne padejo cene.

Evropa se je začela v 19. stoletju temu kapitalizmu polagoma odmikati, ker je spoznala škodljivost te brezmejne svobode.

Ozadje gospodarskega življenja je povsod enako. Vsak narod dela in vsota tega njegovega dela se kaže v proizvodih, ki nastanejo iz tega dela. Z delom si ustvari vsak narod svojo potico, eden večjo, drugi manjšo. Noben narod pa ne more pojesti več ko svoje potice! Zato je delo prvo in najvišje. Ali razlika je tudi v tem, kaj se dela. Tudi današnja Nemčija dela, toda njena potica je nevažna. Orožja ne more jesti noben narod, dviga

enako potrebna, poleg tega pa sta oba tudi že dokazala, da bosta znala denar tudi dobro uporabiti. Zagrebški gradi baš sedaj nove paviljone, ljubljanski pa nujno potrebuje novo in veliko razstavno dvorano!

Zato pa zahtevamo, da dobiva tudi zagrebški in ljubljanski velesejem po pol milijona din in pozivamo vso hrvaško gospodarsko javnost, da solidarno nastopi za to zahtevo. Za vse enake pravice! To načelo mora veljati tudi za velesejme!

Tečaj nemške marke pri pobiranju skupnega davka

na poslovni promet za blago, ki se uvaža iz Nemčije s fakturami v markah, je finančni minister s posebno odločbo št. VIII/8231 z dne 23. februarja znižal tako, da se preračunja 1 marka s 13 dinarji (trinajst). Ta tečaj velja do nadaljnjih odredbe in se morajo ravnati po njem tudi carinarne.

Objavljena je odločba v »Službenih novinah« od 27. februarja št. 45.

Denarstvo

Narodna banka teoretično za znižanje obrestne mere

V svojem letnem poročilu navaja Narodna banka tudi to, da bi bilo zelo želeli, če bi se obrestna mera znižala, ker bi se s tem zelo poživilo gospodarsko življenje. Veliki gospodarski razmah, ki ga je dosegla Anglija, je v glavnem posledica nizke obrestne mere. Narodna banka v svojem poročilu tudi priznava, da zadostuje, da ima Angleška banka nizko obrestno mero, pa je obrestna mera v vsej Angliji nizka. Pri nas pa to ni mogoče, pravi poročilo Narodne banke. Mogoče pa je morda, da bi sami denarni zavodi bili zainteresirani na nizki obrestni meri, ker bi bili potem posli številnejši in s tem tudi rentabilnost denarnih zavodov večja. Narodna banka da bi imela interes na tem, da bi podpirala denarne zavode z nizko obrestno mero.

Ta izvajanja Narodne banke vsekakor pozdravljamo, čeprav ne uvidevamo, zakaj ne bi mogla Narodna banka tudi praktično nastopiti za znižanje obrestne mere. Vsaj to bi se moglo doseči, kar so trgovci že ponovno zahtevali, da bi bili pogoji Narodne banke za določeno posojilo nekoliko lažji, pa bi se še s tem njeni krediti znatno pocenili.

Sicer pa res ne vemo, kdo brani Narodni banki, da tudi sama ne zniža svoje obrestne mere. Saj tudi za njo velja, da bi številnejši posli dvignili njeno rentabilnost. Na vse zadnje stalno padanje posojil pri Narodni banki dovolj jasno dokazuje, da je njena obrestna mera previsoka in da ne ustreza

več potrebam trgovine. Končno pa bi bilo tudi dobro, če Narodna banka ne bi samo platonično pripovedovala, da bi rada pomagala denarnim zavodom z nizko obrestno mero, temveč da bi čisto konkretno povedala, v čem da bi bila ta njena pomoč. Potem bi se vedeli denarni zavodi tudi ravnati. Tako pa so na istem, na čemer so bili.

Blagajniških zapisov je bilo dosedaj podpisanih za 315 milijonov

Do 1. marca je bilo podpisanih blagajniških zapisov za 315 milijonov din. Pričakuje se, da bo do

konca marca podpisanih vseh 500 milijonov din. Zelo se zanimajo za blagajniške bone tuje, ki imajo v Jugoslaviji blokirane terjatve, za katere sedaj ne dobivajo nobenih obresti.

Denarne pošiljke naših izseljencev, ki so znašale v l. 1935. 192 milijonov din, so lani narasle na 214,5 milijona din.

Narodna banka je za lastni račun nakupila državnih obveznic za 76 milijonov din. Preje je že odkupila obveznic za 36 milijonov, a je od teh prodala obveznic za 15,6 milijona, da jih ima danes skupno za 96,4 milijona din.

V štirih največjih francoskih depozitnih bankah so se lranilne vloge po 30. septembru 1936 pove-

čale za 3 in pol milijarde frankov. Devalvacija je torej bila dvigu vlog v korist.

Narodna banka bo v kratkem začela graditi palačo za svojo podružnico v Užicah.

Vrednost nemških mark se mednarodno po »Prager Tagblattu« sedaj ocenjuje takole: vezana efektivna marka s 23,5 do 25%, vezana kreditna marka s 24,5 do 26% in registrska marka s 56 do 57,5 odstotka tečaja za svobodno izplačilo Berlin.

Nemčija je začela v smislu dogovora s tujimi bankirji odplačevati svoje dolgove s turističnimi markami. Tuji upniki izgube sicer na ta način 40 do 50% svojih terjatev, toda pridejo do denarja. Nemčija je na ta način izplačala že 4 milijarde mark.

Glas z dežele

Krošnjaška nadloga in podeželska trgovina

Dragi gospod urednik!

Z veseljem sem prebral v št. 28. in 21. našega lista vrstice pod naslovom »Kako zatreti krošnjaštvo«. Vse sme prebral in tudi pogledal podpis ter videl, da je pod okoliščino podpisan g. ban savske banovine dr. Ružič. Bojim se pa, da bi nekateri mogli okoliščino razumeti tudi napačno, da je bila z njo pokazana krošnjaštem iz drugih krajev pot v Slovenijo in da ti sedaj vedo, katere kraje v dravski banovini lahko obiščejo in kaj smejo prodajati, da ne bodo kaznovani.

Glejte, gospod urednik, takšna je resnica. K nam v Slovenijo prihajajo ljudje od vsepovsod, mi v Sloveniji pa naj plačujemo za pasivne kraje drugod težke milijone. Plačujemo pa jih tudi zato, ker moramo s prekrizanimi rokami gledati, kako drugi pri nas prodajajo ter odnašajo od nas in naših ljudi zadnje dinarje. Zakaj vse to? Mar ni pri nas dovolj domačih podeželskih in mestnih trgovcev, ki si v teh težkih časih ne zaslužijo niti najpotrebnejše, nosijo pa tako ogromna javna bremena kakor še nikoli!

Moram omeniti tudi to. Trgovstvo nosi ogromna javna bremena in s tem plačuje tudi uradništvo, to pa je tako dobrotljivo do trgovcev, da raje kupuje blago od krošnjašča iz savske banovine kakor pa od domačega trgovca, pa čeprav ve, da je ta mnogo bolj soliden in reelen. Ali res ne pomislijo, da bo enkrat prišel tudi ta čas, ko trgovci ne bo mogel plačevati davkov, ker pač ne bo nič zaslužil. Kako pa bo potem z uradniškimi plačili?

V okrožnici bana savske banovine je lepo navedeno, kaj smejo krošnjašči prodajati. Nič ni tam, da bi smeli prodajati nežigosanih kart, nezatrošarinjenih vžigalnikov, nezatrošarinjenega saharina, »olla gumi« itd., kar vse ti

krošnjašči prodajajo, a za kar jih nihče ne preganja. Gorje pa nam trgovcem, če vidi orožnik ali finančni organ, da nimamo na moki ali masti cene! Takoj smo kaznovani in brez pardona!

Zato se obračam na gosp. bana dravske banovine s prošnjo, da napravi konec krošnjaštvu v Sloveniji! Imamo dovolj pridnih, poštenih in popolnoma-obubožanih trgovcev in tem se naj da možnost, da bodo mogli prodajati in da jim ne bodo ubijali trgovine številni krošnjašči iz vseh delov sveta. Potem bodo tudi mogli plačevati pridobitno, zgradarino, prometni davek ter še vse velike samoupravne doklade. Ne od krošnjaščajev, ki plačujejo letno le po 57 din davka, temveč od trgovcev žive državna in samoupravna blagajna. Zavzemite se g. ban za slovenskega trgovca, zlasti za podeželskega, ki je že v obupni stiski!

Pa še nekaj mi pride na misel, ko premišlujem vse te krivice. Kaj si mislite, dragi bralci? Komaj odprem zjutraj trgovino, že stoji berač na vratih in prosi miloščine. In potem si ves dan po-

dajajo berači kljuko! Ni pa dovolj, da prihajajo onemogli berači, prihajajo tudi razni brezposelniki. Dostikrat pa se tudi zgodi, da vstopijo v trgovino postavni in dobro oblečeni »seljaki« z nabiralno knjižico v roki, ker jim je poginila goveja živina, drugič, ker jim je pogorela hiša, tretjič, ker jim je uničila toča vse pridelke in tako dalje. Ali se res tem »sehtarijam« ne more napraviti konec? Dravska banovina vendar dovolj plačuje za razne socialne dajatve, ali morda savska banovina teh dajatev ne plačuje!

Imamo pa poleg tega tudi ministristvo za socialno politiko in tudi za to ministristvo je treba plačevati velikanske vsote. Vrhu vsega pa naj sedaj plačujemo še vse mogoče podpore za vse mogoče kraje v državi! To je pa le malo preveč zahtevano.

Naj bo že enkrat konec naših klincev in prošelj že več ko skozi 18 let in naj se napravi že enkrat red, da bo za vse državljane veljala ista pravica in da ne bo Slovenija samo plačevala na vse strani, temveč tudi kaj dobila! S.

Za zaposlitev domačih trgovskih potnikov

Seja uprave ljubljanskega Združenja

Uprava ljubljanskega združenja je imela dne 25. februarja že svojo drugo sejo v mesecu februarju. Seje so se poleg članov udeležili tudi namestniki in člani nadzorstva.

Sejo je vodil predsednik Viktor Meden. Po soglasni odobritvi zadnjega zapisnika je bilo podano poročilo akcijskega odbora o zadnji intervenciji pri finančnem direktorju dr. Sedlarju, njegovem pomočniku Sattlerju ter šefu davčne uprave. Deputacijo je vodil predsednik zbornice g. Ivan Jelačin,

ki je tudi zastopnikom finančne uprave razložil težko stanje ljubljanske trgovine. Prosil je, da finančna uprava upošteva to tudi pri davčni odmeri. Zastopniki vseh v akcijskem odboru zastopanih organizacij so nato izročili finančnemu direktorju spomenice o stanju njih stroke. Vse spomenice so bile temeljito podprte s konkretnimi dejstvi. Posebno obširno spomenico je izročilo združenje trgovcev, in sicer je vsaka sekcija posebej navedla, s kakšnim bruto in neto dobičkom dela danes tr-

govina. Dejstva, ki jih je navedla deputacija, zlasti pa še s številkami podprte spomenice, so napravile močan vtis.

Deputacija akcijskega odbora je nato intervenirala še pri županu dr. Adlešiču, o kateri intervenciji pa smo obširno poročali že v prejšnji številki.

Uprava je nato razpravljala o akciji združenih trgovskih organizacij glede prodaje monopolne soli. Trgovstvo vse države zahteva, da monopolna uprava sedanji zastareli pravilnik o prodaji soli izpremeni in ga nadomesti s pravilnikom, ki bo ustrezal poslovnim zahtevam moderne dobe. Po sedanjem pravilniku prodajajo trgovci sol v direktno izgubo. Jasno je, da je takšno stanje popolnoma nevezdržno. Po kratki debati, ko so bili sprejeti še nekateri umestni predlogi g. Verbiča, je bila spomenica združenih trgovskih organizacij soglasno sprejeta.

G. Mirko Stepič je predlagal, da se združenje zavzame za poostrejen kontrol nad tihotapei vina. To je nujno potrebno, ker se prodaja nezatrošarinjeno vino v vedno večjem obsegu, da je vsa vinska trgovina že resno ogrožena.

Nadalje je predlagal, da zahteva združenje tudi odpravo 2 in pol odstotnega davka na poslovni promet. Če se trdi, da je treba vinarjem pomagati, potem se jim naj v resnici pomaga. Zato pa se naj vino tudi razbremeni preobčutnih davščin.

Izčrpano in temeljito razpravo je sprožil zelo umestni predlog g. Frana Novaka glede zaposlitve domačih potnikov in zastopnikov. — Združenje naj organizira na široko zasnovano akcijo, da ne bodo tuji potniki in zastopniki odjedali zaslužka in kruha domačim. Posebno energično pa je treba nastopiti proti onim domačim podjetnikom, ki še vedno zaposlujejo tuje potnike in zastopnike. Takšne nezavednosti ni mogoče več trpeti in treba bo imena vseh teh nezavednih domačih podjetnikov in firm javno pribiti. Soglasno je bilo sklenjeno, da bo uprava v sporazumu z Društvom trgovskih potnikov in zastopnikov organizirala zahtevano akcijo.

G. Janko Krek se je članom uprave toplo zahvalil v imenu trgovskih potnikov za nameravano akcijo. Izvolil se je nato poseben odbor, ki bo vodil celo akcijo.

Proti nameravani ukinitvi nedeljske pošte je nastopil s tehničnimi razlogi g. Avgust Volk ter je bilo sklenjeno, da bo združenje zaprosilo v tej zadevi zbornico za intervencijo.

Na seji se je še razpravljalo o nameravani uvedbi telefonskih numeratorjev. Na predlog g. Kolška se je uprava izrekla proti tej nameri.

Ko se je še razpravljalo o potrebnih ukrepih, da bi si pomožno osebje izpopolnilo svoje jezikovno znanje, je zaključil predsednik Meden ob 11. zvečer sejo.

Prof. Degen Friderik

Reklamno pravo

(Dalje)

Zakon o zaščiti industrijske svojine

(Z. o. z. l. S. od 17. II. 1922.) — Ta zakon, eden izmed prvih naših unificiranih zakonov, govori o zaščiti žigov, vzorcev, modelov in patentov. Vsebuje 165 členov.

Zaščita žigov: Kaj je žig? Žig je ime blaga, pod katerim pride isto v promet. Tak žig lahko sestoji ali iz besed ali iz slik. Tak žig je zaščiteno po tem zakonu, če je seveda registriran pri Zavodu za zaščito industrijske svojine v Beogradu. Važni so člani 49., 51. ter 52.

§ 49.: »Tvorčniški ali trgovski žigi so oni znaki, ki se uporabljajo za razlikovanje proizvodov ene industrije, enega obrta ali

kmetijskega podjetja od drugih njim podobnih proizvodov v trgovinskem prometu.

Ti znaki se lahko uporabljajo v obliki žiga, pečata, vinjet, reliefov, šifer, napisov, posebnih slik itd.

Pri ocenjanju, ali je znak za to primeren, se morajo upoštevati vse dejanske razmere, zlasti pa čas dosedanje rabe znaka.

§ 51.: »Od registriranja so izključeni in se zato ne smejo zaščititi za žige znaki blaga ali besede:

1. ki predstavljajo lik kraljev ali člana kraljevskega doma;
2. ki predstavljajo državni ali javen grb;
3. ki označujejo izključno samo kraj, čas in način izdelovanja blaga, potem kakovost, vrsto blaga in njegov namen kakor tudi njegovo ceno, količino in težo;
4. ki so sploh udomačeni za

oznakovanje določenih vrst blaga v prometu; in

5. ki so nemoralnega ali drugače javnemu redu nasprotnega značaja, potem taki napisi ali podatki, ki se ne ujemajo z dejanskim stanjem stvari, nego bi utegnili slepiti.

§ 52.: »Žigi, ki predstavljajo lik kraljev ali člana kraljevskega doma, državni ali javen grb ali odliko, se smejo registrirati samo, če se prej dokaže dovolitev, potrebna v smislu veljavnih zakonov in predpisov glede njih uporabljanja.«

Glede zlorabe žigov pa govorijo, kakor smo že prej omenili § 22 zakona o pobijanju neelojalne konkurence ter K. Z. člen 335/4. Omenim naj še, da se je reševalo vprašanje zaščite žiga ter ostalih obrtnih pravic na raznih mednarodnih konferencah, zlasti leta 1883. v Parizu (zaščita obrtnih pravic) ter leta 1891. v Madridu

(registracija in zaščita tvorniških znank). Leta 1922. pa je bil ustanovljen v Bernu na pobudo Lige Narodov ter mednarodne trgovinske zbornice Osrednji urad za zaščito žigov, katerega članica je tudi naša država. Če kdo registrira žig pri tej ustanovi, je isti avtomatično zaščiten pri vseh državah, ki so članice tega Osrednjega zavoda.

Patentna zaščita

§ 8.: »Patent je pravica, pridobljena na tu predpisani način, po katerem ima njegov imetnik za omejen čas obrtna izključna pravico uporabljati in izkoriščati nov izum v obrtnem in industrijskem proizvodstvu ter predmete, po njem izdelane, spravljati v promet ali prodajati.«

§ 9.: »Patenti se ne smejo dati:

za izume, katerih namen ali praktična uporaba je zoper zakone

in zakonite naredbe ali zoper javno moralo ali ki očito merijo na slepljenje prebivalstva;

za znanstvena pravila in načela kot taka;

za izume, katerih predmet spada pod državni monopol;

za izume, ki služijo za človeško ali živalsko hrano ali za zdravila in razkuževala, nadalje za tvarine, ki se narejajo kemično.«

Vendar pa se pri vseh teh predmetih, navedenih v točki 4., sme patentirati postopanje pri njih izdelovanju.

Slično velja za modele in vzorce. Vsaka zloraba se kaznuje po določbah tega zakona. Kazen: predmet se uniči, zapor od 15 dni do enega leta, denarna kazen od din 1.500— do din 36.000—.

Paragraf 145. pravi: »Za poseg v žig se smatra, če kdo brez pravno:

(Dalje prihodnjic.)

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje tvrdke:

Park-Hotel, družba z o. z. na Bledu. Obratni predmet: voditev hotelske, restavracijske, kavarniške s slaščičarsko obrtjo, kopalske obrti, dalje penzij, bifejev, barov in kino-podjetij ter osebno in blagovno prevoznitvo. Nakup, najem in zakup nepremičnin in inventarja za vodstvo preje navedenih obrtov. Osnovna glavnic v višini 240.000 din je vplačana v celoti. Poslovodje: Bogumil Remeč, gimn. direktor, dr. Joža Basaj, ravnatelj Zadrugne zveze, dr. Josip Dermastja, gen. tajnik Vzajemne zavarovalnice, vsi v Ljubljani, ter Franc Balanč, bančni uradnik na Bledu. Družbo zastopata po dva poslovodji kolektivno.

Hotel Triglav, družba z o. z. na Bledu. Nakup in obratovanje hotela Triglav na Bledu-Rečici, obratovanje hotelskega, tujskega in drugega prometa. Od osnovne glavnice v višini 200.000 din je vplačano 50.000 din. Poslovodje Ivan Rus, posestnik in trgovec na Bledu-Zagorica, in Štefan Truka, hotelir na Bledu-Rečica. Imenovana poslovodji zastopata družbo kolektivno.

Nadlišek Marčelo, trgovina z vinom na debelo in drobno, Ljubljana.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri naslednjih tvrdkah:

Hranilnica dravske banovine, podružnica Celje. Izbrisejo se člani upravnega odbora: Anton Fazarine, trgovec, dr. Milan Orožen, odvetnik, oba v Celju, Anton Prekoršek, posestnik, Prekorje pri Celju, vpišejo pa se Ivan Glinšek, star., Sp. Hudinja, odvetnik dr. Jakob Hodžar, in ravnatelj Mohorjeve družbe dr. Kotnik ter odvetnik dr. Ogrizek, vsi v Celju.

Jadran, industrija perila, lastnika Eppinger Bela in Blau Ludvik v Dol. Lendavi. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Ludvik Blau, trgovec v Dol. Lendavi.

»Automontaža«, delavnica, d. d., Ljubljana. Izbrise se član upravnega sveta Vladimir Antič.

»Merkur«, trgovsko-industrijska delniška družba v Ljubljani. Izbrise se člana upravnega sveta dr. Milan Vidmar in odvetnik dr. Vladimir Ravnihar, vpišejo pa se člani upravnega sveta dr. Josip Hubad, načelnik upravnega oddelka, pisatelj Franc Sal. Finžgar in profesor Josip Osana, vsi v Ljubljani.

S. Pretnar in drug, Ljubljana. Izbrise se javni družbenik Ivan Režek, zbog česar preneha javna trgovska družba. Edina lastnica tvrdke je Heda Pretnar v Ljubljani.

Tovarna kovinskih izdelkov, M. Lajovic, družba z o. z. Vpiše se poslovodja Jaroslav Ptáček, tovarnar v Kolinu.

Foto-Kompanija, družba z o. z. v Mariboru. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Maks Ussar, kleparski mojster in instalater.

Josip Berger in sin, Murska Sobota. Obratni predmet odslej: Izvozna in uvozna trgovina z usnjem, kožami, deželnimi in gozdnimi pridelki.

Adolf Rechnitzerjevi sinovi, Ptuj. Besedilo firme odslej: Adolf Rechnitzerjevi sinovi, eksport in import. Obratni predmet: trgovina z deželnimi pridelki in surovimi kožami domačih živali in divjačine, izvoz in uvoz teh predmetov ter trgovina in uvoz ribjega olja.

Reinhard Josipina, Ptuj. Obratni predmet odslej: izvozna in uvozna trgovina z jajci, perutnino, divjačino in poljedelskimi pridelki.

»Cit«, izdelovanje čipk, družba z o. z. v Tacnu. Osnovna glavnic se je zvišala od 40.000 din na 160 tisoč din na 200.000 din. Zvišano

osnovno glavnic sta prevzela do-sedanja družbenika ter je bila v gotovini vplačana.

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

Avtodelavnica v Celju, družba z o. z., Slovenska trgovska delniška družba v likvidaciji, in Vider & Kokalj, tovarna kuvert in pisemskega papirja, Ljubljana — vse tri zaradi končane likvidacije.

Ledl & Fabriaci, gradbeno podjetje in tehnična pisarna v Mari-

boru — zbog razdružitve in pre-stanka obrta.

Peter Keršič, tovarna vozov, Spodnja Siška — zaradi opusta obrata.

Gabrijel Erzen, Zapuže, žganjarnica in tovarna likerjev ter trgovina z mešanim blagom — zaradi opusta obrata in smrti lastnika.

Iz zadrugnega registra

Vpisali sta se nastopni zadrugi: **Celjska obrtna razstava, r. z. z o. z.**

Fr. Zelenik:

Bilančna vrednost fabrikatov

Najtežje in največkrat razpravljano vprašanje v knjigovodstvu industrijskega podjetja je, s kakšno vrednostjo ali ceno je inventirati tovarniške proizvode. Zakon pač vsebuje načelno določbo glede vrednotenja fabrikatov, ker pravi, da se smejo vpisati v inventuro s proizvodno ali nabavno ceno le tisti premoženjski deli, kateri ne služijo obratovanju podjetja stalno v isti obliki. Zakonodajalec je hotel s tem izraziti svoje naziranje, da podjetje prodaja svoje proizvode z dobičkom, tedaj po višji ceni, kot je nabavna, oziroma proizvodna cena ali vrednost. Dobiček nastane šele tedaj, ko se izdelek proda. Tega dobička še ni, ko se je izdelek izgotovil in dal v skladišče tovarne ali prodajne naprave. Ako bi se izdelek v skladišču inventiral po višji ceni, kot je proizvodna cena, bi se pojavil v računskem zaključku za preteklo poslovno leto neki dobiček, katerega v resnici še nikjer ni in s katerim tudi nikakor ne moremo z vso gotovostjo računati niti v novem poslovnem letu.

Vse to se nam dozdeva tako preprosto in popolnoma umljivo, da se bo najbrže marsikomu dozdevalo nepotrebno o tem govoriti ali pisati. V resnici pa ni tako. Saj vladajo zelo različna naziranja glede vprašanja, kateri troški spadajo med proizvodne troške.

Eni pravijo, da sestavljata proizvodno ceno izdelka vrednost porabljene surovine in vrednost delovne moči, katera je bila zaposlena pri izgotovitvi tega izdelka. Drugi dodajajo že nekaj več, ker štejejo med troške proizvodnje plače obratnih uradnikov in mojstrov, kateri so zaposleni v obratu z nadziranjem delavstva in obratovanja, drugi zopet priračunavajo še troške zavarovanja, razne zakonite dajatve, troške vzdrževanja obratnih strojev, obrabo teh strojev itd. Vse pa prekašajo tisti, ki vračunavajo v proizvodno vrednost tudi režijske troške, ki v resnici nimajo nobene neposredne

zveze s proizvodnjo. Režijski troški so n. pr. plače pisarniškega osebja in trgovskega vodstva, provizije, reklama, davki, tantieme, nagrade, obresti itd. Kakor vidimo iz teh navedb, vlada glede določanja proizvodne cene jako različno postopanje. Poskusimo rešitev s praktične strani.

Na vsak način je napačno mnenje, da sestavljata proizvodno vrednost kakega izdelka le vrednost porabljene surovine in delovne moči. Ravnotako napačna je pa tudi kalkulacija tistih, ki priračunavajo kratkoma sploh vse troške, tudi režijske, kateri vendar niso v pravi zvezi s proizvajanjem tovarniških izdelkov.

V proizvodno vrednost spadajo vsi tisti troški, kateri so v zvezi s proizvajanjem, z obratovanjem, nikakor pa ne tisti troški, ki nastajajo s prodajo.

Razume se pa samo ob sebi, da moramo vračunati tudi režijske troške, če proizvod prodajamo ali sestavljamo ponudbo.

Zakaj se naj dela razloček med proizvodnimi in režijskimi troški?

Izkušeni strokovnjaki svetujejo, da se za izračunavanje (kalkulacijo) lastne ali proizvodne cene upoštevajo le proizvodni troški in utemeljujejo to tako: Proizvajanje in prodajanje sta dve popolnoma ločeni delovanji, ki se izvajata tudi po različnih osebah ali organizacijah. Proizvodnjo vodi tehnično vodstvo, prodajo pa trgovsko vodstvo. Kalkulacija je na vsak način jasnejša in popolnejša, če je dvojna, in sicer ena za proizvodnjo, druga pa za prodajo.

Koristno je, če se režijski troški izločijo iz proizvodne kalkulacije, da dobimo jasnejšo sliko o sposobnosti obrata. Tehničnemu vodji je do tega, da natančno vidi, kakšne troške povzroča obratovanje samo, katero vodi večkrat ali večinoma z osebno odgovornostjo in z nalogo, da ga dvigne. Ne bo pa natančno vedel, koliko stane izdelek, če se vračunavajo obenem tudi režijski troški. Tujih industrijskih podjetij na naši zemlji ne

Namen zadruge je prirejati razstave in sejme, a tudi prevzemati trgovinskih in industrijskih zastopstev ter izdajanje gospodarskih publikacij. Člani načelstva so: Janko Brišček, mehanik, dr. Franc Kotnik, Ludvik Selišek, krojač, Anton Rebek, ključavničar, Aman Pepernik, frizer, Anton Lečnik, urar in Anton Jager, čevljar.

Nadalje se je vpisala zadruga Počitniški dom obrtnikov, r. z. z o. z. v Trbovljah.

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19 carinska pisarna
24-19 po uradnih urah.

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvu in iz inozemstva — Reekspedijeije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inozemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

prodajni troški). Tovarniški izdelki se smejo inventirati po proizvodni vrednosti. V kalkulaciji ne smemo pozabiti na odpadke, če te lahko vnovčimo. Vrednost nekaterih odpadkov ni ravno majhna, n. pr. medeninsti, bakreni in podobni.

Da se bo vedno enako postopalo, se napravi načrt oziroma pregled stroškov proizvodnje, katere je upoštevati pri izračunavanju (kalkulaciji) proizvodne cene ali vrednosti.

Ustanovitev bolgarsko-jugoslovanske banke

Beograjski dopisnik »Münchener Neueste Nachrichten« piše, da se nadaljujejo prizadevanja za zblizanje Bolgarske in Jugoslavije. Za to si ne prizadevata samo jugoslovansko-bolgarski ligi v Beogradu in Sofiji, temveč tudi bolgarsko-jugoslovanske trgovske zbornice, ki se bodo ustanovile v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Plovidvu, Varni, Burgasu in Sofiji. Nadalje poroča, da se je v Beograd vrnil s potovanja po Bolgarskem predsednik Združenja jugoslovanskih bank, ki bo sedaj poročal o svojih pogajanjih v Sofiji glede ustanovitve bolgarsko-jugoslovanske banke.

O izpremembi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov ne bo v finančnem zakonu, kakor se sedaj poroča, nobenih amandmanov. Izpremembe, ki so potrebne, bo izvršila vlada s posebno uredbo.

Zunanja trgovina

Prihodnji teden se začne med Češkoslovaško in Italijo pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe, ker sedanja provizorična poteče s koncem marca. Italija želi, da se sklene nova trgovinska pogodba na eno leto.

Romunija je povišala uvozne kontingente Češkoslovaški od 165 na 220 milijonov Kč. To je uspeh zasedanja gospodarskega sveta Male antante v Dubrovniku. Češkoslovaška bo kupila na Bolgarskem 1000 ton riža za ceno 28 milijonov levov. Riž bo plačala z zamrzlimi češkoslovaškimi terjatvami.

Proizvodnja petroleja v Romuniji znatno pada ter znaša od junija 1936 dalje samo še 500 ton dnevno. Proizvodnja pada, ker so stara ležišča deloma izčrpana. Če se ne bodo začela izkoriščati nova, potem bo letošnja proizvodnja petroleja v Romuniji znatno nazadovala.

Nemčija je začela graditi še štiri tvornice sintetičnega kavčuka. Po štiriletki bi se morala Nemčija v treh letih popolnoma osamosvojiti od uvoza tujega kavčuka.

Mehika je podržavila industrijo zemeljskih olj. Sedanjji zasebni konzern »petromex« je bil razpuščen in mesto njega nastopi pod državno kontrolo stoječa družba. Finančni minister je izjavil, da se je to moralo zgoditi, ker se zasebna družba ni izkazala za doraslo za svoje naloge. Delničarji pa pri podržavljenju ne bodo imeli nobenih izgub.

Drobne vesti iz Bolgarske

Bolgarska vlada izda v kratkem zakon, s katerim se uvaja v Bolgarski državni monopol na volno. Vso proizvodnjo v višini 1700 ton bo nakupila država. Bolgarska vlada upa, da se bo z uvedbo monopola zmanjšal uvoz tuje volne. V Svistovi na Bolgarskem je ustanovila zadruga centrala predilnice konoplje, ki more na leto izdelati 700 ton konopljinoga prediva, za kar je potrebno 4500 ton surove konoplje.

Esperanto

Urejuje in vodi tečaj: Damjan Vahen, Ljubljana

Pogojni naklon znači nameravano dejanje, ki bi se lahko zgodilo, če bi bili dani pogoji, in ga tvorimo s končnico -us, tako: mi dezirus = želel bi; mi amus = ljubil bi.

Primer: Mi estus via amiko, se vi estus sincera. = Bil bi tvoj prijatelj, če bi bil ti iskren.

Vaja: Ponovi vse in tvori stavke s pomočjo vseh slovniških končnic, predponk in priponk ter vseh dosedaj že znanih besednih korenov.

-ig-: če dodamo glagolskemu korenu priponko -ig-, stvorimo prehodne glagolske in druge oblike, ki značijo, da se nekaj stori ali povzroči, tako:

rajto : rajtigi : rajtigo = pravica : pooblastiti : pooblastitev; rajtigilo : pooblastilo;

-ig-: če pa dodamo korenu priponko -ig-, dobimo besede, ki značijo, da nekaj nastane ali postane z osebo, o kateri besedni koren govori, tako:

riča : ričigi : ričigo = bogat, -a, -o : obogateti : obogatitev.

Pazi na razliko: mortigi = usmrtiti (koga) : mortigi = usmrtiti se; ričigi = obogatiti (koga) : ričigi = obogatiti (sam).

Primer: Mi naskigis, sed mia patrino min naskigis.

-eg-: priponka, ki znači povečanje pojma be-

sede: belega = krasen; petegi = rotiti; urbege = velemesto;

-an-: priponka, ki znači člana, pristaša, prebivalca: urbano = meščan; Celjanino = Celjanka; kristano = kristjan;

-ad-: priponka, ki znači trajanje ali ponavljanje dejanja: kanto : kantado = pesem : petje.

Primeri: Mi rajtigis mian fratono, ke li dovas finigi tiun laboron anstataŭ mi. Per forta vino li ebrigiĝis. Ne blindigu la beston! Ne senkulpigu!

Novaj vortoj: forto = moč; ebria = pijan, -a, -o; tuta = ves, vsa, vse; pura = čist, -a, -o; senkulpigi = opravičevati se; kontenta = zadovoljen, -a, -o; vizaĝo = obraz; movi = gibati; diversa = različen, -a, -o; frue = zgodaj; sekvi = slediti; egale = enako; saluti = pozdraviti.

Vaja: Mi salutis vin, sed vi ne resalutis. Kiam vi redonos al mi tiun libron, ĉar ne estas mia? Ĉar vi riĉigiĝis, vi ne konas min. Mia fratino helpas al via patrino, kiu estas jam maljuna. Kiam homo maljuniĝas, tiam ne povas pli tiel labori, kiel laboris dum sia juneco. Ne pensu, ke mi forgesis, ke vi estas mia malamiko! Mia patro ĉiam parolas pri belegaj tagoj de sia juneco. Li salutis lin, sed li ne resalutis. Mi irus kun vi, se estus bela tago; sed ĉar pluvis, mi ne iris. Restu ĉe la patrino, ĉar vi estas ankoraŭ malgranda kaj tro juna infano.

Nadaljevanje v tedenski številki

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke

Že v 24 urah

itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Doma in po svetu

Notranji minister dr. Anton Korošec je v podrobni proračunski razpravi podal daljši eksponat o proračunu notranjega ministrstva, nato pa podal nad vse zanimive izjave o najvažnejših notranje-političnih vprašanjih. Med drugim je dejal:

Lanske občinske volitve niso bile le lokalnega pomena, temveč so bile tudi merilo politične moči, ki jo imajo posamezne stranke med narodom. Oblasti so imele stroga navodila, ustna in pismena, da postopajo le po zakonu in da se ne mešajo v volilni boj. Zato je rezultat volitev tem bolj pomemben.

Glede mestnih volitev je dejal minister dr. Korošec, da vlada upa, da se bodo razmere letos toliko razčistile, da bodo že letos mogoče volitve v mestne občine.

Političnih zakonov ni mogla vlada že predložiti, ker ni imela lani večine v senatu. Sedaj je ta ovira odpadla. Je pa še drug razlog, da ni vlada še mogla izdati teh zakonov. Ti zakoni bi se namreč morali izdati tudi v sporazumu z najmočnejšo izvenparlamentarno opozicijo (to je s Hrvati).

Glede novega tiskovnega zakona je izjavil dr. Korošec, da je tudi vlada prepričana, da je sedanjí zelo strog. Opaža se tudi, da se zaradi težkih določb tiskovnega zakona pojavlja v vedno večjem številu ilegalen tisk. Vlada je zato odločena, da napravi temu stanju z novim tiskovnim zakonom konec. Novi zakon naj v polnem obsegu varuje državne in javne interese, a naj tudi zavaruje svobodo javnega mišljenja.

Tudi sedanjí zakon o zborovanjih, »hodih in posvetih ima mnogo nejasnosti, ki jih bo treba popraviti. To velja tudi glede določil o ustanavljanju novih strank.

Končno je treba rešiti še vprašanje zakona o volitvah narodnih poslancev. Treba se bo odločiti, ali se uvedejo državne ali banovinske kandidatne liste ali pa se odločimo za angleški sistem, da se volijo poslanci po okrajih in je izvoljen tisti, ki dobi relativno večino. Nadalje je treba rešiti vprašanje, ali naj bodo volitve tajne ali javne. Vlada želi, da bi se vsa ta vprašanja rešila sporazumno z vsemi strankami in tudi z izvenparlamentarno opozicijo.

Končno je notranji minister

dr. Korošec prešel na razmerje do opozicijske skupine na Hrvatskem ter dejal, da se razmerje vsaj ni poslabšalo. Vlada pa upa, da bo mogla tudi v svoji nadaljnji taktiki iti na roko trajnemu sporazumu s Hrvati.

Direktor velikega angleškega lista »Times« sir Walter se mudi te dni v Zagrebu. V razgovoru z novinarji je dejal o hrvaškem vprašanju naslednje: »Znano je, da smatrajo Angleži to vprašanje za notranje vprašanje, ki se tiče Hrvatov in Srbov. Angleži verujejo, da bo na vse zadnje le prišlo do razumnega in pravičnega sporazuma. Prepričani so, da se bodo pritožbe Hrvatov upoštevale.«

Državni proračun mora biti izglasovan v narodni skupščini že do 7. marca, ker začne senat že 8. marca proračunski razpravo.

Škof Jovan iz Niša je izjavil, da v zadnjem času vedno več pravoslavnih vernikov prestopa v islamsko vero.

Dijaki, ki so razbijali v upravi »Hrvatskega dnevnika«, so bili od policije obsojeni na po 500 din globe ali pa po 10 dni zaporu.

Tatarescu nadaljuje svoj boj proti fašistom. Zaradi atentata na rektorja univerze v Jassyju je zaprl Tatarescu vse dijaške dome, razpustil 102 prostozidarski loži ter zahteva sedaj, da se prepove duhovščini vsako politično udejstvovanje.

Italijanski listi navdušeno pišejo o sklepih velikega fašističnega sveta o militarizaciji Italije. Sedaj bo imela Italija 8 milijonov izvežbanih vojakov. Kakor je Italija strla komunizem doma, tako ga bo sedaj strla tudi na zunaj!

Da poveča število rojstev, namerava izdati Mussolini naravnost drakonične odredbe. Samci bodo obdačeni v korist poročenih, ki imajo otroke. Delodajalci bodo morali gledati na to, da se delavci poročijo. Samec bo moral plačati tudi polovico vsega svojega dohodka kot davek, ki se bo uporabil za poročene. Naravnost slast bo živeti v Italiji. Vojska in rojstva ter naraščajoča draginja. Ni čuda, če se navdušenje kar skokoma dviga.

Angleška delavska stranka zahteva v svojem volilnem programu za mestne volitve v Londonu: podržavljenje Angleške banke, podržavljenje vseh premožnikov, plinarn, elektrarn, rudnikov ter javno kontrolo nad avtobusnim in železniškim prometom, povišanje plač ter skrajšanje delovnega časa.

Vodja ameriške strokovne zveze rovnih delavcev v podzemeljski železnici Redwood je bil umorjen od gangsterjev iz Chicaga. Sedaj je policija aretirala večkratnega milijonarja Sama Rosova in nekdanjega strokovnega voditelja Faya, ker sta naročila Redwoodov umor. Rosov je zaslužil ogromne milijone pri gradnji kanalov in podzemne železnice. Ker je preveč izkoriščal delavstvo, mu je Redwood zagrozil, da bo proglasil nad njegovim podjetjem generalni štrajk. Nato je Rosov najel morilce.

»Daily Herald« piše, da so Italijani zaradi atentata na Grazianija postrelili na tisoče Etiopcev, tudi žen in otrok. Mnogi Etiopci so se skušali rešiti z begom, pa so Italijani naravnost nanje opnjemete. Isto vest prinašajo tudi nekateri drugi angleški listi.

Večina držav, ki so zastopane v londonskem nevtralnem odboru, zahteva, da se iz španije odpravijo vsi pravi in nepravi prostovoljci. Drugo vprašanje pa je seveda, kako bi se mogla ta zahteva izvesti, ker ne kažeta Italija in Nemčija nobene pripravljenosti, da bi ustregle tej zahtevi.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

213 — London: les za izdelovalne papirja,
214 — Karahi (Indija): zastopniška tvrdka se zanima za stavbeni les, za parketni les, furnirje, vezane plošče, lesene pete in kalupe,
215 — Gradec: žagan les,
216 — Solun: stavbeni les,
217 — Rotterdam: leseno pohištvo.

Deželni pridelki:

218 — Dunaj: fižol,
219 — Bruselj: specialitete v življenjskih potrebščinah, oljčno olje,
220 — New York: zastopniška tvrdka išče suhe gobe,
221 — Haifa: ponuja se zastopnik za pšenico in druge žitarice, moko, paradižnikove konzerve ter konzerve drugih živil,
222 — London: zdravilne rastline (zastopnik),
223 — Savannah (Ga, U. S. A.): rezanci sladkorne repe,
224 — Gibraltar: koruza, proso, moka, fižol, krompir.

Proizvodi sadjarstva:

225 — Hull (Anglija): sveže in konzervirano sadje, vino in žganje,
226 — Dunaj: suho sadje in pekmez.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

227 — Panlin (Francija): odpadki zajčje kože za izdelavo kleja,
228 — Schaffhausen: predelana goveja koža, ovčja, kozja in svinjska koža,
229 — La Garenne (Colombes-Seine, Francija): ponuja se zastopnik za kožo za izdelavo rokavic ter zastopnik za krzna,
230 — Haifa: kondenzirano mleko (zastopnik),
231 — Jablone n. Orli (Češkoslovaška): suhi goveji odpadki za izdelovanje kleja (nekoliko vagonov) ter kožni odpadki, ki nastanejo pri strojenju kože (3 vagoni),
232 — New York: kozja in goveja dlaka.

Proizvodi rudarstva:

233 — Karahi (Indija): cement (zastopnik).

Industrijski izdelki:

234 — Beauvais (Oise, Francija): avtomatične punčke in lutke,
235 — Berlin: nakupovalnica neke njujorske veleblagovnice se zanima za stekleno blago, porcelan, glinasto blago, zlasti pa za izdelke umetnega obrta,
236 — Karahi (Indija): kalcijev karbid in kalcijev cianamid, veriže za živino, ladje (zastopnik),
237 — Haifa: zastopnik za vreče,
238 — Malta: umetno cvetje in listje vseh vrst,
239 — Brooklyn (N. J. Združene države Sev. Amerike): prednji deli v raznih vzorcih in barvah,
240 — Amsterdam: neka tvrdka želi dobiti ponudbe naših izvoznikov vsakovrstnega blaga za Nizozemsko in njene kolonije ter ponudbe naših uvoznikov za uvoz nizozemskega blaga v Jugoslavijo.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Tržna poročila

Ljubljanski živinski sejem

Na zadnjem živinskem sejmu je bila kupčija slaba, a slab je bil tudi dogon. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodane živine) 97 (44) volov, 32 (11) krav, 10 (5) telet, 199 (119) prešičev in 332 (50) konj. 9 konj je bilo za zakol prodanih na Dunaj. Živina se je nekoliko pocenila in so se plačevale naslednje cene: voli I. vrste po 4'50 do 4'75 din za kilogram žive teže, II. po 3'75 do 4'25, III. po 3'25 do 3'50. Debele krave so bile po 3'— do 4'25, krave za klobase po 2'— do 3'—, teleta po 6 do 7'—. Pujski so se prodajali po din 120'— do 210'—.

Cena živini na reškem trgu padla

V času od 20. do 27. februarja je bilo postavljenih na reški trg iz Madjarske 1858 glav goveje živine. Prodanih je bilo 1673 glav. Dosežene so bile naslednje cene: voli I. vrste po 3'85 do 4'15, II. vrste po 3'30 do 3'50, III. po 2'85 lire, junci po 3'80 do 4'15 in krave po 3'30 do 3'40. Cena prvovrstnim volom je padla za 10 stotink, ce-

Štev. 1360/37.

Nabava

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za Prometno upravo Zabuovca neposredno pismeno pogodbo na dan 24. marca 1937 za dobavo 1 elektromotorja 53 KW, 500 V, 50 Hz, 725 obr./min. z 1 reverzirk. kontrolerjem in rezervno kontaktno garnituro. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 27. februarja 1937.

PRODUKTA

tovarna za kis in kemične proizvode

družba z o. z.

LJUBLJANA

Poštni predal 35
Telefon št. 21-61

Natural kis 12%
Vinal kis 9%
Estragon kis za vlaganje 12%
Ocetna kislina 70% in 80%
Ledocet 100%
Kristalna soda
Karlovarska sol
Glauberjeva sol
Soda bicarbona

Irgovci!

Prodamo trgovsko hišo
v Šmarju pri Jelšah

ali oddamo trgovske lokale v najem
Ponudbe sprejema

Mestna hranilnica v Mariboru

Pozor!

na juncem pa je za prav toliko narasla. Opaža se, da skušajo Madjari vreči na reški trg čim več živine ter pri tem ne gledajo na kakovost živine. V glavnem prodajajo Madjari na reškem trgu samo živino, ki je drugod ne bi mogli prodati. Madjari trde, da je cena živine na reškem trgu padla, ker prihajajo skozi Rakek na Reko tudi velike količine jugoslovanske živine, a tudi iz Romunije in Bolgarske. Jugoslovanska živina po kakovosti ni na višku.

Zagrebski tedenski sejem

Dogon na zadnji zagrebški tedenski sejem je bil za okoli 450 grl močnejši ko prejšnji teden. Kupčija je bila živahnejša, pa čeprav ni bilo za govejo živino tujih kupcev. Podražila so se teleta za 75 par pri kg. Živahna je bila tudi kupčija s prešiči. Konje pa so kupovali tuji trgovci in je bila zato tudi kupčija z njimi živahna.

Dogon: 46 bikov, 882 krav, 205 junice, 132 junccev, 138 volov, 336 telet, 1150 konj in žrebet, 641 prešičev in 302 pujska.

Cene (za kg žive teže) so bile naslednje: bik po 4 do 4'30, krave za klanje po 2'80 do 4'40, krave za klobase po 2 do 2'40, junice za klanje po 3'50 do 5'25, za rejo po 950 do 1000 din (za žival), junci po 4 do 5'50, živa teleta po 5 do 7, zaklana po 8'25 do 10, debeli prešiči po 7'60 do 8, mršavi po 6 do 6'50, zaklani po 10'25 do 11'50, pujski po 60 do 100 (za žival), lahki konji po 4000 do 4500, srednji po 6000 do 6500, težki po 8000 do 8500 din za par, lahka žrebata po 1500 do 1800, težka po 2000 do 2500 din za žival; konji za klanje po 1 do 1'50 din.

Detelja po 65 do 70, otava po 60 do 70, seno po 40 do 50, slama za krmo po 45 do 50, slama za steljo po 28 do 35 din za 100 kg. Krompir po 60 do 85 par, repa po 40 do 45 par za kg.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 6. marca. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.30: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.20: Pratika za mesec sušec ali marec Besedilo sestavil g. prof. Niko Kuret. Sodelujejo člani rad. igral. družine, vmes plošče — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 7. marca. 8.00: Telo vadba (vodi prof. M. Dobovšek) — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 8.45: Poslni govor: Kristus in ljudstvo (Fr. S. Finžgar) — 9.00: Čas, vreme, poročila — 9.15: Plošče — 10.00: Rezervirano za prenos — 12.00: Plošče; vmes reportaža in poročilo o poteku mednarodnih skakalnih tekem na planiški 65 m skakalnici — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Narodne pesmi (sodelujeta gđc. Štefka Korencanova in Kmečki trio) — 16.00: Zavarovanje živine (Ivan Martelanc) — 16.20: Našim deželanom (radijski orkester) — 17.00: Gnojenje zelenjadnega vrta (razgovor, vodi Strekelj) — 17.20: Za boljše voljo (sodelujejo: Radijski orkester, Veseli bratci in Magister Ivan s harmoniko) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Banat in Banatčani — 19.50: Koroške nar. na ploščah (poje št. Jakobski oktet) — 20.10: Slovenska ura: Iz narodnega življenja Rožanov (doktor Josip Šašel) — 20.30: Radijski orkester — 21.10: Godba grenadirske garde (plošče) — 21.20: Koncert g. Dimitrija Nenova, božgarskega pianista — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Pesnice za zabavo in krajši čas (Jožek in Ježek).

Ponedeljek, dne 8. marca. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Pevske jazz skupine (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravniška ura (dr. Anton Breclj) — 18.20: Jenkove pesmi (plošče) — 18.30: Slovenska narodna pesem (Franc Marolt) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: O rodoljubju (Miloš Parenta) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Rezervirano za prenos — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Operetna glasba (plošče).

KLISEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
izvršuje najsolidnejše klisarna
ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

TOVARNA PLETENIN NOGAVIC TRIKOTAŽE
nudi po izredno nizkih cenah:
Zimsko triko perilo - letno triko perilo - svilen žensko perilo - razne nogavice, dalje vsakovrstne volnene in bombaževе pletenine za dame, moške in deco kakor: jopice, pletene rokavice i. t. d.

Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe
Jvan Jelačin
Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!